

Å R S B E R E T N I N G 2 0 0 5

2005 blev endnu et år med nye tiltag inden for alle museets virkeområder. Vi viste to udstillingsprojekter i en ny serie, der i krydsfeltet mellem naturvidenskab og billedkunst sætter fokus på perceptionens grundvilkår – på vores billeder af verden. I den forbindelse kunne publikum møde en ny type rundvisere. Almindeligvis er det museets kunstfaglige personale, der tager imod vores gæster. Men under udstillingsprojektet *Interferens*, kunne man opleve professorer fra Niels Bohr Institutet og DTU tage livtag med billedkunsten og dens forhold til fysikken. En anden formidlingsmæssig nyskabelse fandt sted, da blinde børn guidede seende kammerater frem til at få personlige kunstoplevelser. Og så var 2005 året, hvor vi ikke alene udstillede projekter, der var blevet til i unikt samarbejde mellem billedkunstnere og fysikere, men hvor vi også kunne fremvise resultatet af et andet banebrydende samarbejde mellem universitet, kunstakademi og kunstmuseum, projekt *Krydsfelt og kreativitet*. Alle disse nyskabelser nød pressens bevågenhed. Det betød, at Esbjerg Kunstmuseum igen i år trængte ud i alle kroge af landet.

Økonomisk set trodsede Esbjerg Kunstmuseum endnu en gang de årlige nedskæringer i de offentlige tilskud. Det beløb, vi af ordinære driftsmidler havde afsat til vores aktiviteter, voksede til langt over vores ellers fine gennemsnit på +200 procent. I stedet for tretabellen, kom firetabellen i brug. Medtager vi de tilskud, som museets projekter i det hele taget genererer, voksede det beløb, vi selv havde afsat til det seksdobbelte. Det skyldes naturligvis kvaliteten af de projekter, museet lancerer og præsenterer; det skyldes kunstnerens høje niveau, enorme arbejdsindsats og professionalisme. Men uden vilje og lyst til at tænke visionært hos firmaer og hos dem, der administrerer fonde og amtslige eller statslige puljer, ville vi aldrig kunne gennemføre så ambitiøst et program, som vi atter har gjort i 2005.

UDSTILLINGER

I årets første par måneder kunne man stadig opleve det nyskabende udstillingsprojekt *Stafet* sno sig gennem museets udstillingshal i én stor zig-zagbevægelse. Ved udgangen af 2004 havde vi inviteret billedkunstneren John Kørner til at indlede stafetten

med et af sine egne værker, som han efterfølgende bad en kunstnerkollega kommentere med ét af sine værker – og så fremdeles, indtil i alt 12 kunstnere var inddraget. Samtidig kunne man i underetagen se sig selv i datid i Skeel & Skrivers elektroniske spejl, *Split Second*, som museet er ved at erhverve til samlingen.

Disse udstillinger blev afløst af det ambitiøse *SOL*-projekt, der konfronterede os med både vores gængse, vanemæssige dagligdags opfattelse af den såkaldte virkelighed og vores billeder af verden. Thorbjørn Lausten stod sammen med Florian Grond og Frank Halbig fra ZKM, Zentrum für Kunst und Medientechnologie, samt geofysiker Jesper Munk Jensen bag dette højteknologiske, tværetetiske udstillingsprojekt. I krydsfeltet mellem naturvidenskab og billedkunst blev data fra komplekse processer i og omkring solen her omsat til lyd og levende billeder i stort format. Såvel projektet som museets særlige præsentationsform rejste spørgsmål om, hvad vi opfatter som mest virkeligt – en naturvidenskabelig illustration af solsystemet, en solnedgang i olie på lærred, en solnedgang over Vadehavet eller Laustens projektioner. Fra Esbjerg rejste *SOL* videre til bl.a. Genua og Tokyo.

Samtidig havde Linda Orloff omskabt vores rum for eksperimenterende kunst til et på én gang spændingsfyldt og poetisk billede på en mellemtilstand lige efter en membran er brudt – tilstanden under overfladen, hvorefter alt kan ske. Med titlen *Skibet er ladet med* blev denne barnlige, uskyldige leg forskudt til voksen alvor. Til udstillingen havde forfatteren Peter Adolphsen skabt en parallel tekststruktur, der som én lang uafbrudt bevidsthedsstrøm, fysisk og indholdsmæssigt, samlede installationens temaer. Sommerens udstilling *Værk & Tema* lå i direkte forlængelse af sidste års undersøgelse

Ekskursioner – bag hækken over gården

ser af museernes formidlingsmæssige kernefunktion, udstillingen som medium. Men hvor Asger Jorns maleri *Lykkens have* i 2004 gennem en teatralisk iscenesættelse indgik i forskellige traditionelle, kunsthistoriske udstillingssammenhænge, var det denne gang temaudstillingen som museal genre, der blev genstand for undersøgelserne. Atter blev maleriet placeret på en drejescene i midten af udstillingssalen for med faste, korte intervaller at blive flyttet fra den ene sammenhæng til den næste. Således indgik Jorns maleri i én og samme udstilling i hele fire forskellige tematiske sammenhænge, der fra hvert sit perspektiv fokuserede på forestillinger om paradiset. Begge projekter indgår i museets integrerede udstillings-, forsknings- og formidlingsserie, *Forestillinger*, som vi lancerede i 2001.

Med *Ekskursioner – bag hækken over gården* viste vi samtidig det foreløbige resultat af et nyskabende samarbejde mellem Esbjerg Kunstmuseum, Det Kongelige Danske

Kunstakademi og Københavns Universitet – projekt *Krydsfelt og kreativitet*, der også sendte satellitter ud i byens rum og indtog medierne. Siden september 2004 havde vi i fællesskab arbejdet med at udforske kunstens rolle i samfundet i krydsfeltet mellem de kernefunktioner, der karakteriserer hver institution: kunstproduktion, kunstteori og kunstformidling. Ideen var at udfordre institutionernes vanetænkning og i fællesskab finde nye veje. Foruden lektor og billedkunstner Per Bak Jensen, lektor Rune Gade og Inge Merete Kjeldgaard involverede projektet tyve studerende.

I efteråret blev samtlige sale til særudstillinger inddraget, da Skeel & Skriver lancerede deres omfattende *Interferens*-projekt, skabt i unikt samarbejde med Niels Bohr Institutet. Udstillingen bestod af tre separate, rumlige værker, der med afsæt i de områder, kunsten oprindeligt var forbundet med – natur, ånd og videnskab – afsøgte fænomenet interferens. En bølgemaskine, et gigantisk vægmaleri med to interfererende linier, en gulvskulptur i stor skala og et vandtempel med tilfældighedsmønstre af lys og dråber, der falder i vand, indgik i dette årets sidste større udstillingsprojekt.

Endelig blev den årligt tilbagevendende håbeperiode indviet med endnu en fornyet installation af Eric Andersens Pandorabilleder, *Il piatto della speranza*. Denne gang blev foyeren, elevatoren, det æstetiske laboratorium og de åbne magasiner på underfundig andersensk vis inddraget i publikums søgen efter det uforglemmelige. Traditionen tro kunne man i den forbindelse for femte år i træk rundt omkring i byens rum stille sig op ved museets *håbesteder* for eventuelt at udveksle sine håb med andre eller ganske enkelt være håbefuld – en livgivende facilitet, som Esbjerg er ene om at have hvert år fra de dodes dag og året ud.

Alle årets udstillinger og projekter på museet var planlagt, arrangeret og produceret af Esbjerg Kunstmuseum i nært samarbejde med kunstnerne.

FORSKNING OG FORMIDLING

I forbindelse med *SOL*-projektet arrangerede vi et velbesøgt heldagsseminar i samarbejde med Vestjysk Musikkonservatorium og Dpt. of Software and Media Technology på Aalborg Universitet Esbjerg. Her satte personer bag det udstillede projekt fokus på det dynamiske krydsfelt mellem naturvidenskab, teknologi, musik og billedkunst.

Værk & Tema

Skeel og Skriver: Interferens

Et skridt videre gik vi, da vi som noget helt nyt indbød naturvidenskabelige forskere fra Niels Bohr Institutet og DTU til at vise rundt i *Interferens*udstillingen og lade publikum opleve, hvad der sker, når kunst og videnskab mødes. Da byens femteklasser fik mulighed for gennem eksperimenter at opleve det samme, var der stor rift om pladserne. Til dem havde den kunstfaglige stab udviklet særlige forløb, hvor fysiske pulsmålinger blev forenet med personlige oplevelser af følelsesmæssig karakter.

En anden af årets formidlingsmæssige nyskabelser, *Blind date*, vendte fuldstændig op og ned på formidlingen. Svagseende og blinde børn blev inviteret til at eksperimenter ved bl.a. *duftinstallationen* og skulptur-eksperimentariet *Lad hænderne se*, sammen med deres seende kammerater. Dermed blev den svagtseende til den stærke, aktive part, der kunne guide den seende gennem nye måder at opleve kunst på. Med åbningen af *Værk & Tema* blev det ottende forskningsprojekt i museets forskningsrække i publikumsreaktioner indledt. Over to uger interviewede dr. phil. Bjarne Sode Funch og Inge Merete Kjeldgaard et bredt udvalg af museumsgæster, der hver især skulle forholde sig til de fire scenarier, Asger Jorns maleri indgik i. Projektet blev afrapporteret til Kulturarvsstyrelsen, men data herfra er stadig under bearbejdning sammen med data fra sidste års projekt *Værk i kontekst*, der havde samme maleri af Asger Jorn i centrum.

Begge projekter har associeret forskerne dr. Eilean Hooper-Greenhill, University of Leicester, lektor Anders Troelsen, Aarhus Universitet og lektor Rune Gade, Københavns Universitet. Men museets forskning og øvrige aktiviteter nyder også stor bevågenhed fra andre forskere og fra studerende. For eksempel valgte psykolog Tone Roald fra Københavns Universitet i 2005 at gennemføre sit kommende Ph.D.-projekt med Esbjerg Kunstmuseum som partner. I projektet, der er det første af sin art, vil hun undersøge sammenhængen mellem kunstoplevelser, identitet og selvforståelse.

Kulturnat

I tilknytning til *SOL*-projektet udgav vi museets tidsskrift *Expo* på tre sprog, som også var at finde på ZKM's hjemmeside, *Skibet er ladet med* blev ledsaget af et dobbeltsproget katalog, mens Skeel & Skrivers udarbejdede en fascinerende bog, der velillustreret og i et ligefremt sprog præsenterer *Interferens* i sammenhæng med hele deres oeuvre. Bjarne Funch og Inge Merete Kjeldgaard bidrog med artikler til antologien *Ny Dansk Museologi*. Og i forbindelse med åbningen af hver enkelt særudstilling modtog lærerne i museets lærernetværk vores unikke inspirationsmaterialer, udarbejdet af den kunstfaglige stab. Desuden blev 2005 året, hvor vi for alvor satte kræfterne ind på med mediebevidsthed at konceptudvikle og udarbejde vores omfattende hjemmeside, der for tiden er under programmering.

ARRANGEMENTER

Ventelisterne voksede hurtigt til museets efterspurgt *ferniseringsmiddage*, hvor Restaurant Kunstpavillonens Josef Nielsen og hans kokke oversætter billedkunsten til gastronomi og kreerer retter, der raffineret og humoristisk matcher de aktuelle udstillinger. Dette unikke samarbejde har nu stået

på i seks år, og i lighed med andre formidlingstiltag har ideen så småt bredt sig til andre kunstmuseer.

Stor tilslutning var der også til forårets og festugens *Skulptur-ture* rundt i Esbjerg, som museets studentermedarbejder stod bag. I festugen inviterede vi desuden dagligt på særarrangementer, som blev samlet på én fuldt programsat dag med gratis entré, hvor gæsterne traditionen tro strømmede til. Velbesøgt var også *Kulturnatten*, som vi deltog i med arrangementer, skabt i samarbejde med Den Ny Opera og Statsskolen. Her kunne man bl.a. følge Den Ny Operas eventyrkonge og -prinsesse gennem museet med de farvede udstillingsrum som stemningsfremkaldende og meningsfulde kulisser. Også det efterhånden veletablerede samarbejde med Musikkonservatoriet fortsatte i 2005. To gange i løbet af foråret rykkede Esbjerg Kunstmuseum til Kolding. Med udvalgte malerier fra samlingen og en gruppe musikere fra Vestjysk Musikkonservatorium i bilen indtog Fredrik Søegaard og Inge Merete Kjeldgaard Koldingfirmaet Labcom med projektet *Tranzart*, som vi har udviklet og fortsat videreudvikler i fællesskab. Og endelig leverede museet igen de perfekte rammer for den legendariske jule-kunstkaos-messe. I år var messen udvidet med et særligt vurderingsarrangement i samarbejde med Lauritz.com, som her i december for anden gang dette år indbød folk til at få vurderet malerier, sølvtøj, møbler m.m. på Esbjerg Kunstmuseum.

ERHVERVELSER, DONATIONER, STØTTE

Vi erhvervede atter væsentlige værker til museets velrenommerede samling i 2005, hvor vores samlede donationer og ekstraordinære tilskud i det hele taget øgede vores driftsmidler i hidtil uset høj grad. I 2005 modtog museet således ekstraordinær støtte fra Kulturarvsstyrelsen, Ribe Amts Museumsråd, Kunststyrelsen og flere fonde, herunder også lokale.

Med substantiel støtte fra Kulturarvsstyrelsen erhvervede vi et markant værk af den

portugisiske skulptør *Rui Chafes*, som skabte *Sluk mine øjnes lys* specielt til museet. Rui Chafes var i 2001 den første, der blev inviteret til at deltage i en *Match*. Siden da har museet stået bag den første præsentation af denne kunstners forunderlige jernskulpturer på dansk grund.

Med sjælden stor generøsitet lod skulptøren *Harvey Martin* museet udvælge værker af ham til samlingen. Således er den blevet udvidet med tre tidlige Harvey Martin skulpturer, der på fornem vis styrker museets samling af konkret kunst: *Åben* (1967), *Konkret skulptur 1/4 forløb* (1968) og *Konkret skulptur* (1968). Gavmildhed udviste Bjarne V. Troelstrup også, da han donerede 37 grafiske blade til samlingen. Og gaveregneren fortsatte. Fra Statens Kunstfond modtog museet fire værker, hvoraf de tre allerede var i depot: Thomas Bangs *Overlevelsesinstrument* (1986-87), Thorjorn Laustens *Lyssandwich* (1988), Margrete Sørensens *Vægobjekt* (1985) og Michael Kviums *Titelløst billede no. 3* (1990). Endelig modtog vi Olafur Eliassons grafiske arbejde *4 White Rooms*

Thorbjørn Lausten m.fl.: SOL

(2002), der fornemt supplerer hans lysinstallation *Light Extension* i museets samling, samt en tegning af Christian Skeel.

Fra Kunststyrelsen fik vi substantiel støtte til formidling af projekterne *SOL*, *Interferens* og *Skibet er ladet med*, som alle samtidig modtog produktionsstøtte. Ribe Amts Museumsråd og Kulturarvsstyrelsen støttede forskningsprojektet *Værk & Tema*, mens det nyskabende samarbejdsprojekt *Krydsfelt og kreativitet* fik støtte fra Kunstakademiet, Claus Sørensens Fond, Oticonfonden, L. Zeuthens Mindelegat og Kunststyrelsen.

PR OG MEDIER

I 2005 var der stor opmærksomhed om Esbjerg Kunstmuseum fra medierne, fordelt over hele året. Ud over den lokale presse, Jydske Vestkysten, Ugeavisen, Radio Syd, Radio Victor, TV Syd og TVE, bragte Kunstavisen, netaviser og de landsdækkende medier fine omtaler og positive anmeldelser af såvel vores forskning som alle vores udstillinger og nyskabende projekter. Bl.a. fik *Krydsfelt og kreativitet* stor opmærksomhed fra såvel Danmarks Radio som Jyllands Posten og Jydske Vestkysten. Sidstnævnte bragte en hel række features i tilknytning til projektet. Skeel & Skrivers *Interferens* blev dækket af P1 og P2's *Kulturnyt*, af Berlingske Tidende, Børsen, Kunstavisen og Jydske Vestkysten, mens *SOL* ud over dansk mediedækning fik omtale på bl.a. ZKM's og Stanford University's hjemmesider.

ØKONOMI

Esbjerg Kunstmuseum er en selvejende institution, der drives af Esbjerg Kunstforening. Omsætningen var i 2005 på godt 6 mio. kr. Esbjerg Kommune betaler langt hovedparten af driften med et beløb, der stadig udløser maksimalt statstilskud. De resterende beløb er tilskud fra Ribe Amt, støtte fra Kulturarvsstyrelsen og Kunstrådet, fra fonde og sponsorer og fra medlemmer af Esbjerg Kunstforening. Uden denne ekstraordinære støtte og uden medlemmernes bidrag ville det ikke være muligt at holde museets høje aktivitetsniveau endelige bevare positionen

som et af landets toneangivende museer for moderne kunst.

Med vores ambitiøse program har det igen i år været en stor glæde at modtage velvilje og støtte fra virksomheder, institutioner og fonde i forbindelse med de større projekter. Denne opbakning, vilje og lyst til at samarbejde har haft afgørende betydning for, at vi har kunnet realisere vores krævende projekter.

Inge Merete Kjeldgaard
Museumsdirektør

BESTYRELSESMEDLEMMER

Formand:

Pens. overlærer Jørgen Broch

Næstformand:

Overlærer Ole Troelsen

Kasserer:

Advokat Peter Schmitz

Direktør Palle Rosendahl

Lods Leif Kronborg Christensen

Landinspektør Søren Nordby

Landmåler Jens Erik Bundgaard

Institutionsleder Villy Grøn

PERSONALE I 2005

Museumsdirektør

Inge Merete Kjeldgaard

Museumsinspektør

Christiane M. Finsen

Fuldmægtig Vibeke B. Rasmussen

Forvalter Lean Pedersen

Projektmedarbejder Lone Weigelt

Museumsassistent Christa Siig

Kustode Birgit Kløverpris

Kustode Lis Madsen

Kustode Kirsten Hørlyck

Kustode Preben Gaulshøj

Rengøringsass. Tove W. Henriksen

Studentermedarbejder Signe M. Jensen